

Samtök banka og verðbréfafyrirtækja
Bankers' and Securities Dealers' Association of Iceland

Alþingi
Erindi nr. P 131 / 542
komudagur 7.12.2004

7. desember 2004

Alþingi,
félagsmálanefnd,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um Lánasjóð sveitarfélaga (269. mál)

Vísað er í bréf nefndarinnar dags. 17. nóvember sl. þar sem óskað er eftir umsögn um ofangreint mál.

Ríkið hefur verið að draga sig út úr lánastarfsemi undanfarin ár. Þannig hafa fjárfestingarlánasjóðir atvinnuveganna verið lagðir niður og ríkisviðskiptabankarnir einkavæddir. Ljóst er að þær aðgerðir hafa síður en svo komið niður á innlendu atvinnulífi, sem er nú blómlegra en nokkru sinni fyrr. Enginn efast hins vegar um að bæði fjárfestingarlánasjóðir og ríkisbankar áttu rétt á sér á sínum tíma, en framþróun viðskipta og opnun fjármálamarkaða breyttu þeirri stöðu.

Bankakerfið á Íslandi er nú margfalt stærra og öflugra en áður. Það sýnir sig best í því að hérlendir bankar eru núorðið færir um að veita hliðstæð eða jafnvel betri kjör í mörgum tilvikum en Bygðastofnun og Íbúðalánasjóður, þrátt fyrir ríkisstuðning við hina síðarnefndu.

Sveitarfélög eru umsvifamiklir útgefendur markaðsskuldabréfa og afla sér þannig lánsfjár auk þess að taka hefðbundin bankalán jafnt hérlendis sem erlendis. Á heimasíðu Sambands íslenskra sveitarfélaga kemur fram að lánveitingar Lánasjóðs sveitarfélaga hafi vaxið úr rúmum milljarði árið 1997 í um 2,7 milljarða kr. árið 2003. Þá kemur fram að skuldabréfaeign sjóðsins í lok síðasta árs var 12,4 milljarðar kr., meðan langtímaskuldir sveitarfélaga (A- og B hluta) námu um 125 milljörðum kr. Skuldir við sjóðinn námu þannig aðeins um 10% af heildarskuldum. Það er staðreynd að stærstu sveitarfélögin eru nánast alfarið hætt að nýta sér lánveitingar sjóðsins og að hann virðist helst hafa haft hlutverki að gegna gagnvart minni sveitarfélögum eða þeim sem lánshæfismatið er lakara hjá.

Í athugasemdum við frumvarpið kemur fram að markmiðið með breytingum á lagaumhverfi sjóðsins sé að laga rekstur hans að almennum starfsskilyrðum fyrirtækja á fjármálamarkaði, meðal annars með því að framlag frá ríkinu og Jöfnunarsjóði sveitarfélaga falli niður. Sjóðnum sé þannig ætlað að starfa sem lánafyrirtæki eftir lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, og vera settur undur eftirlit Fjármálaeftirlits. Eins og fram kemur hefur megintilgangur laganna verið að stuðla að því sveitarfélög geti útvegað sér eins hagstætt lánsfé og kostur er á hverjum tíma og að þær breytingar sem frumvarpið ráðgerir hviki í engu frá því markmiði, sbr. 2. gr. frumvarpsins.

SBV taka undir nauðsyn þess að endurskoða lögin í ljósi stórkostlegra breytinga á fjármálamarkaði á þeim 38 árum frá því að lögin voru sett. Hins vegar skýtur skökku við að á sama tíma og ríkið er að þræpa sig út af lánamarkaði og eftirláta atvinnugrein fjármálamarkaðar að sjá um að veita þá fjármálaþjónustu sem fólk og fyrirtæki þurfa á að halda sé ætlunin að "sveitarfélagavæða" nýtt fyrirtæki á þeim markaði, sem mun starfa í samkeppni við fyrirtæki í samkeppnisrekstri en njóta þess bæði að hafa sveitarfélögin sem bakhjarl og vera undanþegið stimpilgjöldum af lánunum. Þetta er enn sérstakara í ljósi þess að sveitarfélögum í landinu eru hæg heimatökin að láta hérlend sem erlend fjármálafyrirtæki keppa um hylli sína hvað varðar fjármögnun og aðra fjármálaþjónustu sem þau þurfa á að halda.

Að mati SBV er eðlilegt og í takt við tímann að leggja niður starfsemi Lánasjóðs sveitarfélaga. Þar sem fólk er oft hrætt við að breyta fyrirkomulagi sem því er orðið samt mætti þó skoða að fara þá leið að setja í lögin, hvort heldur gildandi eða ný, sólarlagsákvæði sem gerði ráð fyrir að starfsemi sjóðsins verði hætt eftir t.d. fimm ár (í lok árs 2009). Að lágmarki væri brýnt að kæmi inn ákvæði um skyldu til endurskoðunar laganna á þeim tímapunkti og að við þá endurskoðun yrði horft til stöðu hérlendis fjármálamarkaðar og þróun þessara mála á EES-svæði á næstu árum.

Virðingarfyllst,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Guðjón Rúnarsson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Guðjón Rúnarsson,
framkvæmdastjóri